

54. Hz. Ömer (r.a.)

Resulullah (sav) İslam'ın kuvvetlenmesi ve Müslümanların zulüm ve işkenceden kurtulması için çareler arıyordu. Bu maksatla, bir grup Müslüman'ın Habeşistan'a hicret etmesine izin veriyordu. Müşriklerin bir araya toplanıp Resulullah'ın vücudunu ortadan kaldırma kararı aldıkları günlerdi... Müslümanlar ibadetlerini gizli olarak yapıyorlardı. Henüz Müslüman olanların sayısı 40'a ulaşmamıştı. Resulullah (a.s.m.), müşrikler arasında bulunan, güçlü kuvvetli ve halk arasında itibarlı iki Ömer'den birinin Müslüman olması için Allah'a duada bulundu ve şöyle niyaz etti: "Allah'ım! İslam'ı Ebû Cehil bin Hişam veya Ömer bin Hattab'la kuvvetlendir!"

Ne gariptir ki, bu iki Ömer'den biri olan Ömer bin Hişam, diğer namıyla Ebû Cehil, Resulullah'ı öldürecek olana 100 deve vaat ederken, Ömer bin Hattab da bu teklifi kabul edip Resulullah'ı öldürmek üzere yola çıkıyordu... Bütün hiddet ve şiddetini üzerinde toplamış, gidiyordu. Yolda yeni Müslüman olmuş Nuaym'a rastladı. Nuaym:

"Nereye gidiyorsun böyle, ey Ömer!" dedi. Hz. Ömer celalliydi:

"Kureyş'in arasına yeni din icat edip ayrılık düşüren Muhammed'in vücudunu ortadan kaldırmaya!" cevabını verdi. Nuaym:

"Ey Ömer," dedi, "kız kardeşin ve enişten de onun dinine girdi. Ondan haberin var mı? Sen önce onları o dinden döndür." Ömer bir şaşkınlık ve tereddüt geçirdi. Sonra hışımla yolunu değiştirdi ve doğruca eniştesinin evine yöneldi. Ömer bin Hattab, kız kardeşinin evine gince kapıda durdu ve içerden yanık sesle eniştesinin Kur'an okuduğunu işitti. Hızla içeri daldı. Eniştesi ve kız kardeşi, okudukları Kur'an sayfasını hemen sakladılar. Ömer: "Getirin bakayım okuduğunuzu!" dedi. "Yok bir şey!" dediler. Ömer öfkeyle:

"Demek duyduğum doğruymuş, siz de ona uymuşsunuz!" dedi. Hemen arkasından eniştesinin yakasından tutup yere yapıştırdı! Kocasını kurtarmak isteyen kız kardeşi Fâtıma'yı, indirdiği

darbelerle kanlar içinde bıraktı. Kız kardeşi hem ağlıyor hem de Kelime-i Şehadet getirerek Müslümanlığını ilan ediyordu.

Bu acıklı manzara birden Ömer'in öfkesini dindirdi. Gazabının yerini bir acıma aldı. Yumuşak bir sesle:

"Getirin bakalım okuduğunuzu." dedi. Fâtıma (r.a.) ondan, önce temizlenmesini istedi. Sonra da Tâhâ Suresi'nin başından okumaya başladılar. Kur'an okundukça Ömer'in kalbinde dalgalanmalar oldu. Kur'an'ın belagati kalbine ılık akmaya başladı. Daha fazla dayanamadan:

"Bu ne tatlı bir kelim!" dedi. Resulullah'ın nerede olduğunu sorup öğrendi ve doğruca Dâr'ül-Erkam'ın evinin yolunu tuttu.

Resulullah o sırada sahabelerle sohbet ediyordu. Hz. Hamza, Ömer'in gelişini gördü. Sahabeler endişeye kapıldı! Resûl-i Ekrem Efendimiz (a.s.m.) hiç telaş göstermeden:

"Bırakın gelsin." buyurdu.

Hidayet güneşinin cazibesine kapılan Ömer, Kelime-i Şehadet getirip Müslüman olduğunu ilan etti. Peygamber Efendimiz ve orada bulunan sahabeler sevinçle tekbir almaya başladılar. Resulullah'ın bir gün önce iki Ömer'den birinin Müslüman olması için yapmış olduğu dua kabul olmuştu...

Hz. Ömer, 40'ıncı Müslüman'dı. Artık o, cesaret ve kahramanlığını İslam davası uğrunda kullanacaktı.

Hz. Ömer'in (ra) "Faruk" lakabı

Hz. Ömer'in en meşhur lakabı ise, "fâruk"tur. İslam tarihinde "fâruk" lakabıyla tanınan tek sahâbî, Hz. Ömer'dir. Ancak kendisine bu lakabın kimin tarafından niçin verildiği hususunda kaynaklarda farklı rivayetler bulunmaktadır.

Hz. Peygamber, Allah Teâlâ hak ile batılı Hz. Ömer ile ayırdığı için onun "fâruk" olduğunu

söylemiş; Hz. Aişe de bir soru üzerine

Hiz. Ömer'e "fâruk" lakabını Peygamber'in verdiğini ifade

etmiştir. Bazı kaynaklar da bu lakabın verilış sebebini şuna bağlamaktadırlar: Ömer Müslüman olduktan sonra Resûlullah'a başvurarak "Eğer davamızda haklıysak dinimizi böyle gizli

yaşamamıza gerek yoktur." demiş ve Ka'be'ye gidilmesini istemişti. Bunun üzerine

müslümanlar, Hiz. Peygamber'i aralarına alarak birinin başında Hiz. Hamza, diğerinin başında

Hiz. Ömer'in bulunduğu iki saf halinde Ka'be'ye gitmişlerdi. Bu durum, Kureyş'e çok

dokunmuştu. Bundan sonra Resûlullah, hak ile batılı birbirinden ayırdığı için Hiz. Ömer'i "fâruk"

diye isimlendirmiştir.

Hiz. Ömer'in (ra) ilmi

Hiz. Ömer'in (r.a.) ilmi hakkında Abdullah bin Mes'ud (r.a.) şöyle der:

"Hiz. Ömer'in ilmi terazinin bir kefesine, yer yüzündekilerin ilmi de öteki kefesine konsa, Ömer'in (r.a.) ilmi ağır basardı. O, aramızda Allah'ı en iyi tanıyan, Allah'ın kitabını en güzel okuyup anlayan ve dinde derin anlayış sahibi oldu. Hiz. Ömer takva, ihlas ve ibadette de zirvedeydi. Bilhassa geceleri namaz kılıp gündüzleri oruç tutmayı pek severdi.

Hiz. Ömer (r.a.) ve Çoban Çocuk

Hiz. Ömer (r.a.) bir gün çölde koyun otlatan bir çobanın yanına gitti... Baktı ki çoban 10 – 12 yaşlarında bir çocuk. Aralarında şöyle bi konuşma geçti.

– Bana řu koyunlardan biraz süt verir misin? Çocuk tebessümle cevap verdi:

– İşte buna imkân yok... Hayır! Veremem... – Ama niçin?

– Şunun için ki bu koyunların sahibi ben değilim, bunları ücretle güdüyorum. Efendim bana sütü ne yaptığımı sorar...

– Koyunun sütü yoktu veya döküldü der, efendini kandırırsın!

Çocuğun yüzünde birden celâl şimşegi belirdi ve hiddetle sesini yükseltti:

– Ben belki efendimi bu sözlerle aldatabilirim... Ya sonra? Her an her hâlimize vâkıf olan ve řu anda da konuşmalarımızı işiten Rabbimi nasıl kandırabilirim. O'na nasıl cevap verebilirim? Söyler misin? Çünkü ben O'nun kuluyum ve O'na döneceğim... Hazret-i Ömer radiyallâhu anh'ın gözleri yaşlarla doluverdi... Tam istediğı gibi birini bulmuştu.

Hiz. Ömer'in, Atadığı Yöneticilere İlk Talimatı

Âsım b. Ebi'n-Nücûd anlatıyor: Hiz. Ömer (radiyallahu anh) valilerini atarken, onlara gösterişli atlara binmemelerini, has ekmek yememelerini, ince, alımlı elbiseler giymemelerini, kapılarını ihtiyaç sahiplerine her vakit açık tutmalarını şart koşar ve "Eğer bunlardan birine uymazsanız görevden alınırsınız!" derdi. Kendilerini uğurlarken de, "Ben sizleri Müslümanların canlarına, bedenlerine, namuslarına, mallarına musallat olarsınız diye göndermiyorum! Sizi, onlara namaz kıldırmanız, sulh yoluyla alınan ganimetleri aralarında taksim etmeniz, adaletle hükmetmeniz için gönderiyorum. Çözümü müşkil olan problemlerinizi behemehâl bana iletin!" derdi. Ebû Huzeyme b. Sâbit diyor ki: "Hiz. Ömer (radiyallahu anh), birisini vali olarak atadığında Ensâr'dan

ve bazı kimselerden bir cemaati şahit tutarak ona: "Ben, seni Müslümanların canlarına musallat olarsın diye yönetici yapmıyorum." derdi.

Onun adaletini gözler önüne seren bir başka misal:

Bir gün Halife Ömer, bir sahabiyle arasında çıkan ihtilaf sebebiyle hâkimin huzuruna çıktı. Hâkim, büyük sahabilerden Zeyd bin Sâbit'ti (r.a.). Zeyd'i bu vazifeye tayin eden de halifenin kendisiydi. Zeyd bir an kendini halifenin ağırlığı altında hissedip "Şöyle buyurun." diyecek oldu. Hiz. Ömer hiddetlendi. Oraya bir davalı olarak

gidiyordu. Hâkimse, kendisine ayrı bir yer gösteriyordu. Ömer (r.a.), parmağını hâkime doğru çevirerek şu ibretli ikazda bulundu:

“Huzurunda halife ile halktan birisi eşit olmadığı müddetçe, sen bu makama layık olamazsın! Hâkim, vazife başında iken halifenin değil, Allah’ın emrini ve hükmünü yerine getirmelidir.” Müslüman olsun olmasın, Hz. Ömer’in yanında herkes rahatlıkla hakkını arayabilir, şikâyetini dile getirebilirdi. Hattâ gerektiğinde valileri bile kendisine şikâyet edebiliyorlardı. Hz. Ömer, şikâyetin kimin hakkında yapıldığına değil, haklı olup olmadığına bakardı.

Hz. Ömer, hilafeti zamanında sık sık Medine sokaklarında dolaşır, halkın durumunu kontrol eder, ihtiyaç sahiplerini tespite çalışırdı. Bir gece dolaşırken bir evden çocuk ağlamaları işitti. Eve yaklaştı, kapıyı çaldı. İçerden yaşlı bir kadın çıktı. Hz. Ömer, çocukların niçin ağladığını sordu. Kadın, iki günden beri aç olduklarını, bundan dolayı ağladıklarını, onları avutup uyutmak için boş tencereyi karıştırıp durduğunu söyledi.

Hz. Ömer bu cevap üzerine irkildi. Kadıncağıza: “Biraz bekle, ben hemen geliyorum.” dedi.

Hemen koşup bir miktar un ve yağ sırtladı. Hizmetçisi de yanındaydı. Torbayı taşımak için ısrar ettiyse de Hz. Ömer:

“Kıyamet günü benim yükümü de taşıyacak mısın?” diyerek onun isteğini reddetti.

Kadıncağzın evine vardığında Hz. Ömer nefes nefeseydi. Hemen yemek yaptı, çocukların karnını doyurdu. Çocuklar sevinç içinde gülmeye, oynamaya başladılar. Bunu gören Hz. Ömer, kalbi rahatlamış olarak oradan ayrılırken, kadıncağzın:

“Allah senden razı olsun! Ömer’in makamına asıl sen layıksın.” dediğini işitti. Kadın, gece karanlığında gelenin halife olduğunu fark edememişti.

İslam’ın Şerefi Yetmez mi?

Hazret-i Ömer hilafeti zamanında, Şam şehrine gitmek icap etmişti. Ashab-ı güzinden bir cemaati de yanlarına alıp, Medine’den yola çıktılar. Hazret-i Ömer’in bir deveden başka bineceği

yoktu. Mugire adlı bir köle vardı. Bir saat Hazret-i Ömer o deveye binerdi, bir saat de Mugire binerdi. Şam şehrine girecekleri vakit, deveye binmek sırası Mugire’de olup, o biniyordu. Es-hab-ı güzın, Hazret-i Ömer’e gelip, efendim, bu saatte deveye siz binseniz dediler. Hazret-i Ömer, önce sıra benimdi, bu saat sıra Mugire’nindir. Deveye niçin ben bineyim diye sordu. Ashab-ı güzın, Şam şehrine girilecektir.

Şam şehrinin bütün ileri gelenleri, sizi karşılamaya gelirler. Onlar atlı, siz halife iken yaya yürümek münasip olmaz. Lütfunuzdan ümit ederiz ki, ricamızı makbul tutup, reddetmeyiniz dediler. Hazret-i Ömer huzursuz olup, siz bu evhamdan kurtulmadınız mı? Bize İslam şerefi yetmez mi! İslam dininden daha büyük ve şerefli bir nimet var mıdır? Bu nimeti ve bu izzeti Allahü teâlâ bize ihsan etti. Dini İslam tacını başına koymak, kime müyesser olmuştur. Resulullah’ın getirdiği İslam elbisesini arkamıza giydirdi. Kelime-i şهادeti dilimize çırağ eyledi. Kur’an-ı azim ile kalbimizi münevver etti. İslamiyet’in kadrini acaba niçin anlamamışsınız ki, kendinizi halka, at ile, elbise ile göstermek istersiniz. Yalnız Habib-i Ekrem’in ümmeti olmak şerefi bize yetmez mi, diye cevap verince, kimse bir şey diyemedi.

Bizi Bekleyen Bu Zat Kimdir

Hazret-i Ömer zamanında bir kervan, gece vaktinde Medine’ye geldi. Kervandakilerin hepsi kâfirdi. Konakladıkları gibi hepsi uyudular. Zira yorulmuşlardı. Hazret-i Ömer nöbetçi, koruma bırakmadan hepsinin uyumuş olduğunu görünce, bunların malları çalınırsa ben mesul olurum endişesiyle Abdurrahman bin Avf’ın yanına vardı. Ya Emir-el müminin! Bu vakitte ne işe geldiniz deyince dedi ki, ya Abdurrahman! Bir kervana uğradım. Konmuşlar ve hepsi uyumuşlar. Korktum ki, malları çalınır. Bunlar bize sığınmış oldular. Bana muvafakat et, varalım, onları bekleyelim. İkiisi varıp beklediler. Sabah vakti oldu. Hazret-i Ömer (Es-salat, es-salat) deyip, seslendi. Uyandılar. Hazret-i Ömer, Bir daha böyle hiçbir yerde tedbirsiz (nöbetçisiz) uyumayın buyurdu ve dönüp, mescide geldi. Kervan halkından birisi, onun arkasından gitti.

Karşılaştığı birisine Hazret-i Ömer'i kastederek, bizi sabaha kadar bekleyen bu zat kimdir diye sordu. Müslümanların halifesi, emir-ül müminin Ömer'dir cevabını aldı. O kişi varıp kervan halkına, bizi sabaha kadar bizzat bekleyen şahıs, Müslümanların halifesi Ömer'miş dedi. Kendi dinlerinde olmayanlara şefkat ve merhameti böyle ise ya Müslümanlara nasıldır! Demek ki, onun dini hak dindir dediler. Hepsini kalkıp, Hazret-i Ömer'in huzuruna geldiler ve Müslüman oldular.

Hazret-i Ömer'in Vefatı Sırasında Gösterdiği Sorumluluk Şuuru

İbn Abbâs (radıyallahu anh) anlatıyor: Hz. Ömer (radıyallahu anh) yaralandığında yanına vardım

ve: "Ey Müminlerin Emiri, sana müjdelersun! Allah, senin vesilenle yeni İslâm şehirleri kurdurdu, senin sayende nifakı ortadan kaldırdı, mal ve serveti çoğalttı." dedim. Hz. Ömer: "Ey İbn Abbâs, beni iyi bir idareci olarak mı övüyorsun?" dedi. "Hayır, idareciliğin dışındaki konuları

da kastediyorum." dedim. Hz. Ömer: "Varlığımı elinde

tutan Allah'a yemin ederim ki, dünyaya geldiğim gibi dünyadan günahsız çıkmayı çok arzu ederdim. İsterdim ki, ne sevabım olsun ne de günahım!" Diğer bir rivayete göre Hz. Ömer

(radıyallahu anh) İbn Abbas'a şu cevabı verdi: "Beni cennetle müjdelemen konusuna gelince:

Kendisinden başka ibadete lâıyk bir ilâh olmayan Allah'a yemin ederim ki, dünya ve içindekiler benim olsaydı, önümdeki cehennem azabından kurtulmak için, neticenin ne olduğunu

bilmeksizin hepsini fidye olarak verirdim. Müminlerin idaresini üstlenmiş olmamla ilgili

sözlerine gelince; ne lehime ne de aleyhime olsun, bana yeter! Tek ümidim ise, Allah Resûlünün sohbetinde bulunmam. Bir diğer rivayete göre,

Hz. Ömer (radıyallahu anh) etrafındakilere:

"Beni oturtunuz!" dedi. Oturtulunca İbn

Abbâs'a: "Biraz önce söylediklerini bir daha söyle."

dedi. O da söyledi. Hz. Ömer, "İbn Abbas, mahşerde, Allah'ın huzuruna çıktığında da bu şekilde

lehimde şehadet eder misin?" dedi. İbn Abbâs, "Evet, ederim." dedi. Hz. Ömer, İbn Abbâs'ın bu

cevabına çok sevindi."